

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 2 og § 2, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om en kornordning for høståret 1958-59.

(Første behandling findes i tidenden sp. 4470, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1249).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer.

(Første behandling findes i tidenden sp. 4470, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1249).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Fuglsang, Ragnhild Andersen, Alfred Jensen og Aksel Larsen:*

Til § 1.

I stk. 2 ændres i 3. linje „9“ til: „11“, i 4. linje erstattes „og“ med komma, og i 5. linje efter „Husmandsforeninger“ indsættes: „og Arbejderbevægelsens Erhvervsråd“.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (Carl Petersen): De forhandlinger, der er ført i de 8 møder, som udvalget har holdt, er selvfølgelig gået ud på at undersøge, om der var nogen mulighed for at enes om sådanne ændringer i de to lovforslag, at alle partierne ved tredje behandling ville stemme for forslagene, så at denne lovgivning gennemførtes på bredest muligt grundlag.

Ændringsforslagene er stillet af ministeren, dog med undtagelse af ét, som er stillet af udvalget. Det er det resultat, som kom ud af forhandlingerne, og hvis man sammenholder ændringsforslagene med de synspunkter, som de forskellige partiers ordførere gav udtryk for ved første behandling, vil det ses, at resultatet, der er opnået, ikke fuldt tilfredsstiller noget af partierne, men at der er opnået nøjagtigt det, der var tilstrækkeligt til, at de to oppositionspartier gav tilsagn om at stemme for forslagene, og dermed er der opnået det værdifulde, at denne lovgivning starter på bredt politisk grundlag.

Der er stillet i alt 6 ændringsforslag — 3 til hvert lovforslag.

De væsentligste er de ændringsforslag, som er stillet til lovforslaget om en kornordning, og det var også dem, det voldte det største besvær at blive enig om.

Ændringsforslag nr. 1 behøver for så vidt ingen forklaring. Det betyder, at prisen på rug, som afleveres efter de bestemmelser, som loven foreskriver, forhøjes med 1 kr., d. v. s. til 45 kr. pr. 100 kg, og det er selvfølgelig en forbedring af forslaget set ud fra landmandens synspunkt.

Ændringsforslag nr. 2 forlænger det tidsrum, for hvilket der skal betales lagrings-tillæg, med 1/2 måned, idet det nemlig skal løbe fra 16. september i stedet for som foreslået 1. oktober. Ingen ved endnu med sikkerhed, hvor meget den halvmånedlige lagerleje vil blive, da den, sådan har jeg forstået det, skal fastsættes af monopolrådet, men enten beløbet nu vil blive 40, 45 eller 50 øre for hver 14 dage, er det klart, at også dette ændringsforslag betyder en forøgelse af prisen med det beløb, der vil blive fastsat. En anden motivering vil komme til at stride mod en saglig bedømmelse.

Ændringsforslag nr. 3 giver landbrugsministeren en bemyndigelse mere, idet

[Carl Petersen.]

forslaget går ud på, at ministeren kan træffe foranstaltninger til sikring af eksporten af såsæd, maltbyg og malt efter at have forhandlet med de landbrugsorganisationer, der har med administrationen af afgifterne af indført foderkorn at gøre. Der var delte meninger om dette ændringsforslags nytte, derimod ikke om, at det var af den største betydning, at de eksportmuligheder, der findes for maltbyg og såsæd, ikke antastes af loven. Det vil tværtimod være i alles interesse at øge denne eksport, hvis der er mulighed derfor. Jeg vil senere som mit partis ordfører gøre et par supplerende bemærkninger om dette spørgsmål.

Sammenfattende kan det siges, at ændringsforslaget til kornlovsforslaget betyder en forbedring i landmændenes favør, idet prisen på det brødkorn, de afleverer, er blevet forhøjet, og at den store del af denne forbedring vil komme de landmænd til gode, som dyrker den magre jord. Også om dette spørgsmål vil jeg senere som mit partis ordfører gøre nogle yderligere bemærkninger.

Af de 3 ændringsforslag, der er stillet til lovforslaget om afsætning af danske landbrugsvarer, er de 2 af redaktionel karakter og har derfor ingen omtale behov.

Derimod kan ændringsforslag nr. 1 måske nok give anledning til forundring fra mere end én side. Må jeg først henlede opmærksomheden på, at det er det eneste af ændringsforslagene, som er stillet af udvalget, og dette skal forstås på den måde, at landbrugsministeren ikke ønskede denne ændring. Jeg kan for så vidt godt forstå ministerens standpunkt. Når man har kendskab til de forhandlinger, der er gået forud for lovforslagets fremsættelse, og ved, at der var opnået enighed om, at Tolvmandsforeningerne ikke skulle have repræsentation i det udvalg, som skal være rådgivende for ministeren, forstår jeg meget godt, at ministeren føler det, der nu er sket, som et brud på indgåede aftaler. Men dertil kommer vel også, at ministeren mener — og jeg er enig med ministeren — at der ingen saglig begrundelse er for denne ændring, fordi det store landbrugs interesser til fulde ville være varetaget ved den af ministeren foreslåede sammensætning. Jeg tror også, at mange

andre vil stå ret uforstående over for, hvorfor Tolvmandsforeningerne skal repræsenteres, når udvalget ikke har efterkommet min henstilling ved første behandling om at lade Arbejderbevægelsens Erhvervsråd blive repræsenteret. Et krav herom blev selvfølgelig fremsat i udvalget, men desværre meget kategorisk afvist — jeg referer vist rigtigt, når jeg siger: fra alle sider.

Da der ingen mulighed var for ved gensidig forståelse at opnå enighed om at lade begge disse organisationer blive repræsenteret, måtte vi fra socialdemokratiets side give afkald på vort krav, og det beklager jeg selvfølgelig, for jeg tror, det er en fejlurdering, når man hævder, at en sådan repræsentation ikke ville få nogen betydning.

Udvalget har endvidere drøftet spørgsmålet om, hvorvidt det i en formålsparagraf stærkere, end den nugældende giver udtryk for det, burde præciseres, hvad formålet med lovforslaget om afsætning af landbrugsvarer er. Det var dog den almindelige opfattelse, at det klart nok fremgår af lovforslaget, og at en sådan ændring derfor var unødvendig.

Spørgsmålet om en ændring af straffebestemmelserne i henhold til lovforslagets § 5, stk. 2, er også indgående blevet drøftet i udvalget. Fra flere sider syntes man, at formuleringen af dette stykke var for rigoristisk. Det gjaldt særlig sætningen i stk. 2, hvori det hedder:

„uanset om det kan godtgøres, at overtrædelsen kan tilregnes ham som fortsættelig eller uagtso...

Under drøftelserne fremhævede både ministeren og andre, som i praksis har kendskab til handel med disse varer, stærkt, at det var nødvendigt at have meget kraftige bestemmelser, hvis man ville gøre sig håb om at få loven overholdt. Der blev henvist til, at samme formulering findes i andre love af lignende karakter, ligesom også justitsministeriet anså den hårde formulering for nødvendig. Landbrugsministeren var dog villig til endnu en gang at overveje spørgsmålet og tale med udvalget herom mellem anden og tredje behandling.

Nævnes bør det også, at der under bestræbelserne for at opnå enighed har været rejst det spørgsmål, om ikke den vandprocent, brødkornet måtte indeholde ved

[Carl Petersen.]

afleveringen, kunne ændres fra de foreslåede 17 pct. til 18 pct. Men efter at have modtaget oplysning fra ministeren om, at sagkundskaben hævdede, at 17 pct. var det højeste, man turde gå til, hvis man skulle undgå at belaste statskassen med store udgifter til tørring af kornet, enedes man herefter om at fastholde de foreslåede 17 pct.

Hermed mener jeg at have redegjort for udvalgets arbejde, og jeg skal på hele udvalgets vegne anbefale ændringsforslagene til begge lovforslagene til vedtagelse.

Jeg vil dernæst gerne gøre nogle bemærkninger på mit partis vegne.

Jeg sluttede min tale ved første behandling med at udtale et ønske om, at alle partier ville medvirke til disse lovforslags vedtagelse. Heri lå selvfølgelig et ønske om at opnå et forlig, for selv om lovforslagene på forhånd var sikret flertal her i tinget ved regeringspartiernes stemmer, fandt mit parti det overmåde vigtigt, at oppositionspartierne stemte for dem. Vægten skal ikke her så meget lægges på det politiske, for det havde regeringspartierne jo nok klaret, som på, at der ikke bør være noget, der kan skabe mistillid til det nye, således at landmændene på forhånd bliver kritisk indstillet over for ordningerne. Det er af betydning, at den enkelte landmand tror på, at instrumentet rigtigt brugt kan komme til at tjene hans interesser. Et politisk modsætningsforhold ville i høj grad være uheldigt i denne situation.

Under denne synsvinkel skal socialdemokratiets indrømmelse med hensyn til forhøjelsen af rugprisen ses. Saglig bedømt havde forhøjelsen ingen berettigelse. Bedømmes den i relation til nuværende priser på rug, eller sammenlignes den med prisen på hvede eller det indførte foderkorn, ville 44 kr. pr. td. rug være den rigtige pris.

Ingen misunder de landmænd, der dyrker den såkaldte magre jord, at de får lidt mere for rugen end beregnet. Ja, jeg tror endda at kunne sige, at de fleste forbrugere ikke vil reagere på de 3 øres yderligere forhøjelse på rugbrødet, som denne stigning i rugprisen vil betyde. Men der er et andet moment i sagen, som både landmænd, producenter, forbrugere og skatteydere skal være opmærksomme på i denne forbindelse, og det

er det, jeg omtalte ved første behandling, og som jeg formede som en advarsel til landmændene om ikke at lade sig forlede til at øge arealerne med rug i det kommende efterår.

Den højtærede minister har oplyst, at der må regnes med, at der i det kommende høstår vil blive ca. 80 000 t rug, som ikke vil medgå til fremstilling af brød, og som derfor skal afsættes til foderbrug. Der er her en risiko for, at disse ordninger vil koste staten anselige beløb, alt efter hvorledes foderkornsprisen er på realisationstidspunktet. Ingen kan i dag sige hvor meget, men én ting er givet, og det er, at hvis antallet af rugarealer fordobles eller blot forøges betydeligt i forhold til det nuværende, bliver der tale om at fordoble de 80 000 t, som skal realiseres, et par gange. Man må nemlig huske på, at den forøgelse, der bliver tale om, skal afsættes med tab for staten, og dette skal igen dækkes ind gennem skatter.

Det er grunden til vore betænkeligheder over for forhøjelsen, og jeg forstærker min advarsel til landbruget om ikke at udvide rugarealerne, for det er ikke meningen med denne lov, at man skal kunne få direkte statstilskud til at få ombyttet hjemmeavlet korn med indført korn.

Spørgsmålet om, hvorvidt eksporten af maltbyg og såsød kan komme i vanskeligheder ved forhøjelsen af priserne på korn, når lovforslaget om en kornordning gennemføres, har, som jeg allerede har meddelt, været drøftet. Jeg gentager, at alle har været interesserede i, at denne eksport bibeholdes og helst udvides; men når det antydes, at det kan blive nødvendigt at give en stimulans til denne eksport, er der grund til at advare. Lad mig sige det sådan, at det store landbrug skal ikke forvente, at mit parti går med til, at der serveres med „dobbel belagt“.

Jeg sagde ikke i min beretning om udvalgsarbejdet noget om, at kravet om skattelettelse for landbruget var blevet drøftet. Det var ikke, fordi jeg glemte det, men fordi jeg synes, at dette spørgsmål mere hører hjemme under en politisk drøftelse, og at det i hvert fald intet har at gøre med de to lovforslag, som var til behandling i udvalget.

Jeg fristes til i denne forbindelse at

[Carl Petersen.]

spørge: hvor længe vil man fra venstres og de konservatives side blive ved med at bilde landmændene ind, at hvis blot de slap for ejendomsskatterne, ville deres økonomi være reddet? Jeg ved godt, at det er håbløst at argumentere herimod i almindelighed, men jeg vil gerne benytte lejligheden til at stille tallene op; så kunne det dog være, at en og anden kom til at tænke over problemet og fandt ud af, hvor lidt dette betyder.

Samtlige ejendomsskatter til staten, amterne og sognekommunerne, med undtagelse af Gentofte kommune, beløber sig til omkring 400 mill. kr. Heraf regner man med at landbruget betaler ca. 250 mill. kr. Hvis der ikke mere skulle opkræves ejendomsskatter, altså de 400 mill. kr. — for jeg går ud fra, at når man taler om ophævelse af ejendomsskatterne, skulle det også gælde de ejendomsskatter, der betales af ikke-landbrugsejendomme — ville det betyde, at disse 400 mill. kr. skulle skaffes på anden måde. Tror man da, at de 200 000 landbrugsbesiddere, som findes her i landet, ville undgå at komme til at deltage i dækningen af det manglende beløb? Nej, det skulle nok vise sig, at de kom til at betale mindst det beløb, som de betaler nu.

Derimod ville det nok blive sådan, at det var andre landmænd, der kom til at betale; end dem, der nu betaler, og det er ikke vanskeligt at få øje på, i hvilken retning forholdene ville forskyde sig. Generelt kan man vist regne med, at lettelsen ville komme de store og mellemstore ejendomme til gode, og at de øvrige ejendomme ville komme til at betale mere; endvidere ville det inden for samtlige grupper blive de dygtige, der kom til at betale for dem, som har råd til ikke at anstrenge sig alt for meget.

Tror det ærede medlem hr. Sønderup, at en sådan skattepolitik ville fremme initiativ og arbejdslyst? Jeg tror det ikke. Det ville være nyttigt at forklare landmændene sagens rette sammenhæng i stedet for at fortælle dem, at de 27 mill. kr., som landbruget i dag betaler i ejendomsskatter til staten, er af stor betydning for deres økonomi, medens den lettelse, som de fik i amtsbeskatningen, betegnes som „fedteskillinger“, selv om beløbet var om-

trent det samme. Jeg tror ikke, man kan hjælpe landbruget ad denne vej.

Som det fremgår af betænkningen, har udvalget modtaget forskellige deputationer, deriblandt repræsentanter for handelen, og det er der jo ikke noget mærkeligt i, eftersom handelen i høj grad må være interesseret i disse lovforslag. Det har derimod forundret mig noget, at handelens folk har udtalt, at de er ængstelige for, at denne lovgivning vil skade deres interesser. Man har en fornemmelse af, at de føler det, som om landbrugserhvervet og staten forlanger, at de skal ofre et eller andet i denne anledning.

Må jeg lige konkretisere, hvad lovforslaget om afsætning af landbrugsvarer går ud på. Det går ud på, at der skal opkræves en afgift af alle landbrugsvarer, og at de indkomne beløb skal anvendes til fremskaffelse af nye markeder og i det hele taget til at øge omsætningen af landbrugsvarer i ind- og udland. Er det da ikke rigtigt, at jo større omsætningen bliver, jo mere får handelen at handle med, og jo mere vil den formentlig også tjene? Altså kan der dog kun blive tale om en fordel for handelen og ikke om noget offer i denne anledning. Når det endvidere er sådan, at de beløb, der skal anvendes til de handelsmæssige fremstød, ydes af landbruget og det alene, er det vanskeligt at få øje på, hvad skade handelen vil lide. Jeg synes i grunden ikke, det ville være urimeligt, om handelen også ofrede noget på det fremstød, der nu skal gøres, og som er formålet for denne lovgivning, idet det vil kunne spare den for en hel del reklameudgifter. Lovens formål bliver at skaffe øget omsætning for danske landbrugsvarer, og vi håber, at dette formål må blive nået. Jeg skal derfor anbefale ændringsforslagene og lovforslaget til vedtagelse.

Det uden for betænkningen stillede ændringsforslag går ud på en udvidelse af det udvalg, der skal være rådgivende for ministeren, nemlig således at Arbejderbevægelsens Erhvervsråd bliver repræsenteret deri. Jeg har allerede i min redegørelse for udvalgets arbejde gjort opmærksom på, at den enighed, der er opnået partierne imellem, er opnået bl. a. derved, at vi har givet afkald på, at Arbejderbevægelsens Erhvervsråd blev repræsenteret. Det betyder ikke,

[Carl Petersen.]

at vi ikke mener, det burde tages med; men under hensyn til de aftaler, vi har truffet i udvalget, anbefaler jeg at stemme mod dette ændringsforslag.

Fuglsang: Som ordføreren for udvalget, det ærede medlem hr. Carl Petersen, netop har gjort opmærksom på, udtalte både han og jeg ved disse lovforslags første behandling, at vi fandt det ganske naturligt, at Arbejderbevægelsens Erhvervsråd blev repræsenteret i det udvalg, der så at sige skal administrere loven om afsætning af danske landbrugsvarer. Nu fortæller den ærede ordfører, at det ikke var muligt at få dette vedtaget i udvalget, idet det blev afvist fra alle andre sider, og det er der jo ingen grund til ikke at tro på; men jeg vil dog sige, at det både skuffer og forbavser mig, at det ærede medlem ikke har kunnet få tilslutning hertil fra de to andre regeringspartier. For mig at se ville en udvidelse med to repræsentanter for arbejderbevægelsen helt være på linje med den sociale linje, som husmandsbevægelsen bygger på, og som vel også er grundlaget for det radikale regeringspartis hidtidige linje. Med hensyn til det andet regeringsparti må jeg indrømme, at mine formodninger bygger på en tro, som jeg ikke på noget som helst område har fået bekræftet, så meget mindre som jeg indtil dato ikke har kunnet finde noget grundlag for dette partis linje.

Vort ændringsforslag er motiveret ved, at det udvalg, som her foreslås nedsat, er et ganske nyt organ med en vidtrækkende myndighed. Dets opgaver er dels løsning af eksportmæssige problemer, men det skal jo også beskæftige sig med hjemmemarkedet og dets problemer, og det var med hensyn til dette sidste, at mit parti fandt det var en mangel, at arbejderklassen ikke var repræsenteret. Bortset fra de to husmandsrepræsentanter har det foreslåede udvalg, som for øvrigt mange af den slags udvalg desværre har det, en udpræget tendens til social slagside, og denne vil jo ikke blive mindre, hvis udvalget, som det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup) foreslog i udvalget, bliver udvidet med en repræsentant for storbruget, for Tolvmandsforeningerne. Jeg finder ingen som helst motivering for at udskyde arbejderbevægelsen

— betragtet både som producent og som forbruger en meget vigtig faktor på hjemmemarkedet — så meget mindre som det åbenbart alligevel er lykkedes i udvalget med eller imod den højtærede ministers gode vilje eller ønske at få presset en repræsentant for Tolvmandsforeningerne ind. Det er altså på denne baggrund, jeg anmoder det høje ting om at støtte mit partis ændringsforslag.

Med hensyn til lovforslaget om en kornordning kan jeg for så vidt nok se en retfærdiggørelse for den foreslåede forhøjelse af rugprisen; det er vel for at give specielt jyderne og deres rugpris et rimeligt forhold til den hvedepris, der er foreslået. På den anden side finder jeg ikke i kornets produktionsomkostninger nogen som helst retfærdiggørelse for de høje priser, der er foreslået, og jeg vil derfor gå imod. Jeg kan med andre ord ikke se, at der med hensyn til kornloven er sket nogen som helst ændring til det bedre, snarere tværtimod. Jeg kan ikke se, der er sket noget, der retfærdiggør den forhøjelse af kornpriserne, som her foreslås, tværtimod. Det var i den henseende med ikke ringe interesse, at jeg i Holbæk Amts Venstreblad fandt gengivet nogle udtalelser, som det ærede medlem hr. Sønderup havde fremsat på et møde i Tølløse den 22. november i fjor. Med den højtærede formands tilladelse vil jeg gerne citere et par linjer fra Holbæk Amts Venstreblad. Der står:

„Jens Sønderup troede ikke på en bedding gennem højere hjemmemarkedspriser, idet han var bange for nedgang i forbruget. Han foreslog i stedet at sætte priserne ned for at få lagrene tømt ud.“

Og senere:

„Heller ikke en brødkornsordning troede han på. Administrationen er meget dyr, og ordningen vil kun komme det fåtal af landmænd, der dyrker brødkorn, til gode.“

Det var altså en udtalelse af venstres ordfører. Jeg finder denne udtalelse rigtig, og jeg finder for så vidt også, at den falder sammen med argumentationen i den ærede ordførers tale her i tinget. Det er blot konklusionerne, der efter min mening falder lidt uheldigt ud.

Udtalelsen var som nævnt gengivet i den højtærede landbrugsministers blad og tydelig omfattet af samme blads sympati. Her

[Fuglsang.]

tænker jeg på ministerens valgkreds, og hvis man søger til hans hjemegn, Fyn, så har husmændene på deres Odensemøde for nylig udtrykt sig i ganske samme retning. Ikke desto mindre står vi over for at skulle vedtage en kornlov, som virkelig kun vil komme de få kornselgende landbrug til gode, og det er det, vi kommunister ikke vil være med til. Vi har ikke noget imod, at der bliver taget det fornødne initiativ til at hjælpe landbruget og dem, som har støttebehov; men det er ikke det, det drejer sig om; det er ikke det, vi her er i færd med at vedtage. Man har fra regeringens side fremstillet kornloven som et led i flere andre foranstaltninger, der skulle støtte landbruget, men kornloven er kun til gavn for det store landbrug. Man har gennemført en nedsættelse af ejendomsskatterne, men på en sådan måde, at det specielt er de store brug, som får et virkelig føleligt nedslag, og man har gennemført afskrivningsregler, som i høj grad bruges til at presse de personlige skatter ned. Altså: hele systemet er ensidigt vendt til gavn for det større landbrug, men uden påviselig større gavn for det mindre.

Det er ikke en sådan politik, vi ønsker; det er ikke det, vi har brug for. Derfor kan vi ikke medvirke til denne politiks gennemførelse, men vil stemme imod kornlovsforslaget og undlade at stemme om lovforslaget om afsætning af danske landbrugsvarer ved tredje behandling.

Sønderup: Ved første behandling af de foreliggende lovforslag fremhævede jeg, at det under hensyn til de forhandlinger, der forud havde fundet sted bl. a. mellem statsministeren og godsejer Juhl, næppe ville være muligt at tilvejebringe væsentlige resultater gennem et udvalgsarbejde. Disse formodninger har i det væsentlige holdt stik. Regeringen har jo på forhånd fået det, den har brug for, og derfor er vore ønsker også i stor udstrækning blevet afvist; vore planer om lettelse af ejendomsbeskatningen var ikke i stand til at vinde gehør, og det samme var tilfældet med hensyn til vort forslag om ændring med hensyn til fradragsbestemmelserne for vandprocenten i brødkorn.

Der er altså opnået en beskedent forhøjelse

af rugprisen, og at lagertillægget træder i kraft den 16. september. Det var jo uhyre interessant at høre det ærede medlem hr. Carl Petersen gøre gældende, at landbruget ikke skulle vente sig noget i retning af „dobbelt belægning“. Jeg synes i og for sig, det er noget, man kan sætte som motto over det, der kommer ud af denne lovgivning for landbruget, at der ikke tilnærmelsesvis bliver dobbeltbelægning, næppe nok det, man kan betegne som almindelig enkelt daglig belægning.

Det ærede medlem hr. Carl Petersen hævdede, at en lettelse af landbrugets faste skatter betød så lidt. Ja men vi er efterhånden inden for landbrugskredse blevet så vant til at nøjes med smuler, at også dem tager vi imod. Og når nu forholdet er det, at man fra alle sider erkender, at det er vanskeligt at komme landbruget som det eksporterhverv, det er, til hjælp med støtteforanstaltninger i al almindelighed, så synes jeg, at man på det specielle område kunne have gjort sig den ulejlighed at imødekomme landbruget med en lempelse af de forlodsbyrder, som det har i relation til den faste beskatning. Men det har altså ikke været muligt at trænge igennem med betragtninger i så henseende. Regeringspartierne er døve for alle vore bønner.

Det ærede medlem hr. Fuglsang beskæftigede sig med nogle udtalelser, jeg havde fremsat før jul i Tølløse. Jeg har ikke noget imod, at det ærede medlem gentager dem og opfrisker dem, så meget mindre som udviklingen til fulde har givet mig ret. På den tid, da jeg var imod en forhøjelse af hjemmemarkedsprisen, var vi i den situation, at alle smørlagre var fyldt til bristepunktet, og jeg har aldrig oplevet, at man har været i stand til at hæve priserne og få økonomisk udbytte heraf på et tidspunkt, da man ligger med for meget af en vare. Derfor er jeg meget tilfreds med, at man har fulgt det råd, som jeg i sin tid gav: at få de lagre fjernet. Det er det, man er ved at være nået til vejs ende med. Jeg synes, det ærede medlem i stedet for skulle takket mig for, at jeg dengang kom med den fornuftige henstilling, men det har han åbenbart ikke kunnet stramme sig op til.

Hvad angår kornloven, så er det jo ingen hemmelighed, at jeg aldrig har overvurderet de resultater, som en kornlov er i stand til

[Sønderup.]

at hidføre for landbruget. Der er imidlertid i den forbindelse grund til stærkt at understrege, at der er overordentlig stor forskel på den kornlov, som der her stilles forslag om, og den, landbruget fik sidst. Dette lovforslag er bygge sådan op, at producenterne selv skal betale alle omkostningerne, ikke mindst de store omkostninger, der vil følge med den meget snævre fugtighedsbestemmelse, som man har sat for aflevering af brødkorn. Så hvad det angår, er der heller ikke nogen anledning for det ærede medlem til at nære bekymring.

Men vil man sådan citere og drage fortidens tildragelser frem, skal man passe på, at der er sammenhæng mellem dem, for ellers giver det bagslag. Jeg udtalte mig ved første behandling ret udførligt og skal ikke i dag komme ind på gentagelser eller en fornyet vurdering af den større eller mindre betydning, de foreliggende lovforslag kan få. Hvis man vil undgå skuffelser, er det nok klogt ikke at nære alt for store forventninger.

Venstre stemmer for samtlige ændringsforslag, bortset fra det kommunistiske, såvel som for lovforslagene ved tredje behandling.

Jørgen Jørgensen (Ullerup): Jeg skal ligesom det ærede medlem hr. Sønderup ikke gøre så forfærdelig mange bemærkninger og ikke fordybe mig i problemerne. Også jeg gjorde ved første behandling lovforslagene og deres principper til genstand for en vurdering, og efter den redegørelse, udvalgets ordfører, det ærede medlem hr. Carl Petersen, nu har givet for udvalgets behandling af sagerne, behøver vi jo ikke fra anden side at beskæftige os med det.

Lovene er kommet til verden på en ejendommelig måde politisk set. Vore forhandlingsmuligheder her i tinget er derfor såre begrænsede. Det er nærmest en slags nødvendig konfirmation — borgerlig konfirmation, må vi vel kalde det — som vi her skal foretage af de aftaler, der er truffet mellem organisationerne og den højtærede landbrugsminister på regeringens vegne. Det kan ikke nægtes, at det har forbavset mig, at jeg nu skal være med til at gennemføre en korntold med retsforbundets sanktion — måske det endda er på partiets opfordring.

Men efterhånden forbavses man ikke mere; det er altid rart at være forberedt på lidt af hvert, ikke mindst fra den side.

Selve kornlovsforslagets regler er jo ikke særlig vanskeligt overskuelige, og jeg skal kun bemærke, at det ændringsforslag til § 8, som ministeren har stillet, står vi naturligvis bag. Men jeg vil gerne spørge den højtærede minister, om det ikke vil være en naturlig selvfølge — for at sige det sådan — at ministeren taler med korneksportørerne om maltbygekспорт, og hvad dertil hører.

Hvad angår lovforslaget om afsætning af danske landbrugsvarer, er vi i en vis forstand mere betænkelige ved det, fordi det i virkeligheden ikke for dem, der har været uden for forhandlingerne, er muligt at overse, hvilke virkninger lovens benyttelse vil afstedkomme. Det afhænger jo fuldkommen af, hvorledes den højtærede minister vil og kan benytte den næsten ubegrænsede bemyndigelse, der her er givet ham på forskellige områder.

Men som nævnt ved første behandling er vi klar over, at i den situation, landbrugerherværet er i, også set i forhold til omverdenen og ikke mindst af den grund, må man betræde nye og mere initiativprægede veje for vor afsætningspolitik. Når derfor landbrugerherværets samlede organisationer mener ved denne lov at have fundet et brugbart instrument, vil vi også medvirke til at give den aftale, som er en forudsætning for instrumentets benyttelse, lovs-kraft; men at vi skal tage medansvaret for selve resultaterne, har jeg i og for sig forstået at organisationerne hverken ønsker eller forventer af os, der ikke har deltaget i tankernes udformning.

Jeg håber naturligvis, at resultaterne vil blive gunstige, for samfundet kan efter min opfattelse ikke bevare sin levedof, hvis landbrugerherværet ikke er en bærende faktor. Så kan man såmænd skælde ud på de forskellige grupper, de store, de små og de mellemstore — hvis ikke landbruget som helhed er en bærende faktor i hele samfundets omsætning; så tror jeg, man vil komme til at erkende, at så kan samfundet ikke bevare sin levedof.

Jeg vil i øvrigt gerne i denne forbindelse, hvor det drejer sig om at sætte nye kræfter i sving, have bekræftet, at jeg har forstået

[Jørgen Jørgensen (Ullerup).]

den højtærede landbrugsminister rigtigt, når jeg mener, at han ved første behandling har sagt, at de ordentlige private eksportørers vilkår ikke ændres ved denne lov. Det er nemlig min opfattelse, at meget afhænger af, at de fortsat kan være med til at finde nye markeder ude omkring. Der er brug for alle kræfter, hvis vi skal få noget virkeligt ud af dette her. Jeg har nævnt det, fordi det syntes, som om visse organisationsledere mener at kunne ordne tingene selv. Det tror jeg ikke på. Der må gerne være konkurrence, men ikke om at skubbe hinanden ud. Det tror jeg vil være at spille kræfterne på noget, som kun vil være til skade for det samlede resultat.

Jeg skal ikke deltage meget i diskussionen om ejendomsskatterne. Jeg beklager i og for sig kun, at der ikke har været forhandlingsmuligheder. Det, det drejede sig om, var jo, som det ærede medlem hr. Sønderup sagde, bare sådan en lille bitte ting: de faste ejendomsskatter til staten. Det var det, vi forhandlede om, men selv på det lille område var der altså ikke noget at gøre.

Trods alt er vi parat til at gennemføre lovforslagene ved tredje behandling og at stemme for ændringsforslagene i betænkningen her ved anden behandling. Vi kan ikke stemme for det kommunistiske ændringsforslag.

A. C. Normann: De bemærkninger, der her er gjort om de to loves, især kornlovens, betydning, skal ikke foranledige mig til at udtale spådomme — i så henseende er der jo en del, der for kornlovens vedkommende vil afhænge af en udvikling ude omkring, som vi ikke har nogen indflydelse på; men jeg skal udtale min glæde over, at det nu er lykkedes at nå til enighed om såvel kornordningen som lovforslaget om afsætning af vore landbrugsvarer. Det viser, at der altså også her i salen er vilje og evne til at forhandle sig til rette.

Det er mig noget uforståeligt, at ikke mindst partiet venstre både ved første be-

handling og igen nu i dag fremfører en del betæneligheder, når man alligevel er enig med landbrugsministeren og regeringen om de forslag, vi her er i færd med at gennemføre. Jeg har jo nok bemærket, at det ærede medlem hr. Sønderups betæneligheder og kritiske bemærkninger samler sig om områder uden for disse lovforslag. Det er klart, at det ærede medlem har ret til også at omtale andre spørgsmål, men jeg har indtryk af, at når det ærede medlem fremfører sine betæneligheder, er det for udadtil sådan ligesom at give det udseende af at være uenig med regeringen, selv om han er enig med os andre om disse lovforslag.

I forbindelse med landbrugets ejendomsskatter var det i og for sig ganske interessant at høre det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup) tale om „en lille bitte ting“. Jeg skal indrømme, at det er en lille ting i forbindelse med den krise, landbruget står i, og måske også med de virkninger, som disse love under særlige forhold kan få; men ligefrem at kalde det en lille bitte ting, når det, så vidt jeg ved, drejer sig om 30 mill. kr., så langt ville jeg, der i øvrigt er modstander af det ærede medlems synspunkter i den henseende, ikke vove at gå. Jeg synes, det ville være en i høj grad usædvanlig ting nu at gå i gang med at ændre vor statsejendomsskat, en skat, der altid, så vidt jeg da ved, har været enighed om, og som er ensartet for alle i landet.

Der er en lille ting, der undrer mig i den forbindelse, og det er, at det netop er venstre, der rejser krav om at få ejendomsskatte-spørgsmålet blandet ind i denne lovgivning, fordi jeg erindrer fra en diskussion om de faste skatter til amterne for nogle uger siden, at venstre dengang stærkt fremhævede, at man ikke ønskede nogen særregler i beskattningen til fordel for landbruget; venstre insisterede på, at de lettelser, der dengang var tale om, måtte omfatte alle de borgere, amtsskatterne omfattede. Nu er det, som om man har opgivet det synspunkt og ikke har noget imod at forhandle om en særlig skattelettelse i den henseende

[A. C. Normann.]

for landbruget, da jeg ikke kan tænke mig, at det er det ærede medlem hr. Sønderups opfattelse, at denne lettelse skulle omfatte alle dem, der betaler ejendomsskat til staten.

I øvrigt er det rigtigt, som det ærede medlem hr. Carl Petersen har sagt, at dette spørgsmål hører hjemme i en anden forbindelse. Det hører hjemme i forbindelse med en diskussion om skattereformen, når den til sin tid kommer, hvis man da ønsker at rejse det. Nu da der er enighed om lovforslagene, opfatter jeg også de bemærkninger, der faldt, som noget, der mere blev sagt på skrømt, idet man sådan vikledede statens ejendomsskatter ind i spørgsmålet om en landbrugsordning.

Må jeg da slutte med at sige, at den brede enighed, der nu er opnået om de to lovforslag både i og uden for tinget, for mig er et bevis på, at alle i virkeligheden erkender lovens betydning og er parat til loyalt at arbejde med på deres udførelse i praksis. For bemyndigelsesloven gælder det, at dens betydning afhænger af, at den bruges på den rette måde, d. v. s. at de muligheder, som loven giver, udnyttes til en indsats for nye eksportfremstød, så vi kan afsætte stadig større mængder af forædlede danske landbrugsvarer. Det vil gavne landbruget, og det vil tillige give handel og industri større muligheder for øget omsætning og produktion. De fremstød, vi kan foretage udadtil, vil gavne hele samfundet, og det er derfor noget, vi alle må være interesserede i.

Den direkte forhøjelse af rugprisen med 1 kr. og den indirekte forhøjelse ved, at lagerlejen sættes op med et ikke ganske ringe beløb, som vi blev enige om i udvalget, synes mig at være et fremskridt, som jeg tror vil vække glæde hos mange rugdyrkere, ikke mindst på de lettere jorder og da især i Vestjylland.

Med disse bemærkninger kan jeg på det radikale venstres vegne anbefale vedtagelsen af de to lovforslag med de ændringsforslag, der er stillet i betænkningen. Det radikale venstre kan ikke stemme for det kommunistiske ændringsforslag.

Landbrugsministeren (Skytte): Jeg vil gerne takke udvalget for dets arbejde og for det gode samarbejde, som er resulteret

i en enig indstilling om vedtagelse af de to lovforslag, vi her behandler. Enighed betyder normalt, at ikke alle fuldt ud får deres vilje, og sådan er det også gået her. Lovforslagene er dog ikke ændret på afgørende måde, og jeg kan både godkende forhøjelsen af rugprisen og udvidelsen af det udvalg, der skal nedsættes i henhold til bemyndigelsesloven, hvorved Centralforeningen af „Tolvmandsforeninger“ og større Landbrugere i Danmark nu bliver repræsenteret. Jeg må dog advare mod en yderligere udvidelse og anbefaler derfor at stemme mod kommunisternes ændringsforslag.

Jeg skal ikke her hæfte mig særlig stærkt ved de udtalelser, det ærede medlem hr. Sønderup fremsatte af utilfreds art, om jeg må sige det sådan, fordi det nærmest drejede sig om utilfredshed på områder, som vi ikke behandler her. Med hensyn til de lovforslag, vi behandler, opfatter jeg venstres stilling sådan, at man er jævnt tilfreds med dem.

Jeg går ud fra, at det ærede medlem hr. Sønderups bemærkning om, at der kun var tale om jævn belægning — det blev sagt i relation til det ærede medlem hr. Carl Petersens udtalelser, som jeg forstod sådan, at det ærede medlem ikke ønskede „dobbel belægning“ for det store landbrug — ikke gælder de foreliggende lovforslag.

På det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerups) direkte spørgsmål vil jeg gerne svare, at jeg betragter det som noget ganske naturligt, at ministeriet taler med eksportørerne, når det drejer sig om eksport af maltbyg.

Med hensyn til administrationen af bemyndigelsesloven, som det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup) også var inde på, vil jeg sige, at denne lov må administreres i forståelse med landbruget og med hensyntagen til handelens og industriens berettigede ønsker. Når det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup) direkte spørger mig, om de ordentlige — jeg citerer det udtryk, det ærede medlem brugte — om de ordentlige eksportører stadig vil have en chance for eksport, og hvordan deres stilling i det hele vil blive, vil jeg dertil sige, at de eksportører, det ærede medlem omtalte, stadig vil have chance for at handle og oparbejde nye markeder. De skal selv-

[Landbrugsministeren.]

følgelig overholde de fælles regler, der nu bliver fastsat, og når de gør det, skal de lige så selvfølgelig have deres chance. Jeg kan tilføje, at jeg jo hele tiden har fremhævet, at vi ikke kan undvære den private handel, når det gælder om at formidle vor landbrugseksport. Jeg kan også godt tilføje som min erfaring fra de forhandlinger, der er blevet ført, at landbruget er helt indforstået hermed.

Til de ærede medlemmer hr. Sønderup og hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup), der begge fremhævede den særegne behandlingsform, der her har været tale om, vil jeg endelig sige, at for mig er der ikke noget særegent i, at en minister forhandler med det erhverv, hun repræsenterer, og det er det, der for mit vedkommende er sket i den vinter, der er gået. Der er ikke, synes jeg — og bør ikke være — noget usædvanligt i, at man søger at forhandle med erhvervsorganisationer for at finde frem til de foranstaltninger, der ved en lov skal føres ud i livet til gavn for erhvervet. Det er det, der er sket, og jeg kan levende forestille mig, hvad man ville have sagt, hvis jeg var mødt frem her i tinget med et forslag til kornlov eller bemyndigelseslov uden forinden at have forhandlet med erhvervene. Jeg tror ikke, at det ærede medlem hr. Sønderup, da han var landbrugsminister, kunne have tænkt sig noget sådant i en lignende situation, og derfor er jeg for min del tilfreds med, at det gennem forhandlinger om kornloven er lykkedes at få Landbo-, Husmands- og Tolvmandsforeningernes tilslutning til et lovforslag i den skikkelse, med de priser og de kvalitetsbestemmelser, hvori det blev fremsat her i tinget. Jeg har intet at indvende mod de ændringer, der nu stilles forslag om, og jeg går ud fra, at de pågældende organisationer heller intet har at indvende derimod.

Samtidig glæder jeg mig over, at det er lykkedes at nå til enighed i princippet om det praktiske, og at denne enighed kan videreføres, så at alle de demokratiske partier her i tinget står bag både kornordningen og bemyndigelsesloven. Denne bemyndigelseslov skal nu stå sin prøve i praksis. Som fremhævet under debatten her afhænger værdien af loven i høj grad af landbrugets — og lad mig tilføje hande-

lens eget initiativ. Jeg håber, at loven må blive brugt således, at afsætningen af landbrugsvarer kan øges — det er meningen med den — og at alle, der har med landbrugsproduktion og landbrugseksport at gøre, vil samles om dette arbejde.

Fuglsang: Jeg ville så nødig, at det ærede medlem hr. Sønderup skulle opfatte det som en bebrejdelse, når jeg omtalte, at han har udtalt sig i Tølløse, som han gjorde i november. Det var en overmåde glædelig overraskelse for mig, da jeg faldt over disse udtalelser, for det var netop de tanker, jeg havde gjort mig med hensyn til hjemmemarkedet og med hensyn til brødkornordningen.

Hvis jeg var på nogen måde bekymret, var det i henseende til de konklusioner, det ærede medlem har draget. For mig at se er det uanset de ændringer, der kan være sket siden november, stadig væk sådan, at hjemmemarkedet har sin store betydning, og at der er afsætningsvanskeligheder uadtal. For mig at se forholder det sig stadig sådan, som det ærede medlem sagde det i november, at højere kornpriser kun er til gavn for det fåtal af landmænd, som sælger korn, men ingenlunde til gavn for det store flertal, som køber korn. Derfor mener jeg, at jeg er i overensstemmelse også med det ærede medlems mening, når jeg følger min samvittighed og stemmer mod disse to lovforslag.

Hvad angår mit ændringsforslag uden for betænkningen, vil jeg sige, at man er så glad ved, at der er opnået bred tilslutning her i tinget til lovforslaget, som det nu foreligger, og lovforslaget har også et ganske bredt vingefang ude i det praktiske liv. Der er i udvalget repræsentation for Husmandsforeningerne og Landboforeningerne, for Tolvmandsforeningerne, Industrirådet, Grosserer-Societetet og for Provinshandelskammeret. Det er alt sammen udmærket; men ville det ikke være både fornuftigt og rigtigt i dette brede grundlag at tage Danmarks 700 000 arbejdere med? Man tager Tolvmandsforeningerne med, men er da ikke de arbejdere producenter, som virker og producerer på Danmarks marker? Man siger, det ville være i strid med aftaler og principper, og hvad ved jeg. Ja men principper er jo ikke noget, der ligger alt for fast; det

[Fuglsang.]

er ikke alene retsforbundet, der somme tider går på akkord med sine principper. Man kan kalde det organiseret liberalisme, eller hvad man vil, og sige, det er i strid med principperne; men det afgørende må være at gøre det rigtige, og det rigtige ved en lovgivning som denne må, når man taler om bred tilslutning og bred basis, være, at man ikke lukker Danmarks arbejdere ude.

Sønderup: Til det ærede medlem hr. Fuglsang vil jeg, for at misforståelse ikke skal opstå, sige, at den omstændighed, at jeg fandt anledning til at vende mig imod en forhøjelse af hjemmemarkedsprisen på det pågældende tidspunkt, ikke indebærer, at jeg ikke senere kan anse en sådan for fornøden og formålstjenlig.

Til den højtærede landbrugsminister skal jeg sige, at det kunne aldrig falde mig ind at bebrejde ministeren, at han har ført forhandlinger til forskellige sider med de forskellige organisationer. Det er ministeren i sin fulde og naturlige ret til. Det, jeg har konstateret, er, at vi må vurdere det derhen, at det resultat, der forelå som følge af de førte forhandlinger, har fået en sådan karakter, at der ikke var meget at ændre ved det bagefter, og det har vist sig i overvejende grad at holde stik.

Til det ærede medlem hr. A. C. Normann vil jeg gerne sige, at når vi på ny har rejst kravet om at få reduceret ejendomsbeskatningen, har vi ikke gjort det på skrømt. Det er vor ærlige og redelige opfattelse, at her er et område, hvor man bekvemt kunne have givet landbruget en håndsrækning, men det har man altså ikke villet. Det ærede medlems betragtning, at det er urimeligt at sondre mellem amtskatterne og statsejendomsskatterne i henseende til den kreds, ordningen skulle omfatte, kan jeg ikke anerkende. Sagen er den, at amtsbeskatningen i sin helhed mere end nogen anden ejendomsbeskatning har særkarakter, og man kan derfor meget vel foretage den sondring, som jeg har omtalt.

Vi kan jo godt fortsætte diskussionen om belægningen, men jeg anser det i øvrigt ikke for at være nødvendigt. Det, der er blevet stående tilbage, er et levende indtryk og en fast opfattelse af, at landbruget

går ud af disse forhandlinger med en sparsom belægning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om en kornordning for høståret 1958-59.

Ændringsforslagene nr. 1 og 2, § 1, således ændret, §§ 2-7, ændringsforslag nr. 3, § 8, således ændret, og §§ 9-16 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer.

Ændringsforslaget uden for betænkningen af *Fuglsang m. fl.* (se sp. 5107) forkastedes med 105 stemmer mod 6; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 1 vedtoges med 107 stemmer mod 6; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2, § 1, således ændret, §§ 2 og 3, ændringsforslag nr. 3, § 4, således ændret, og §§ 5 og 6 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om udførsel af kød m. m.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2471, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1253).